

AUTOR ÚSPĚŠNÉHO BESTSELLERU
ČERNÁ A PURPUROVÁ

Američanka

DOJEMNÝ ROMÁN O ŽENSKÉM ÚDĚLU,
LÁSCE A BALKÁNSKÉ OSVĚTIMI

WOJCIECH DUTKA

 PRESS

Američanka

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

Wojciech Dutka

Američanka – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2024

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

AMERIČANKA

WOJCIECH DUTKA

*Strhující román o ženském osudu, lásce
a balkánské Osvětimi*

**Přeložila:
Markéta Páralová Tardy**

 P R E S S

Text © Wojciech Dutka, 2023
Copyright for the Polish edition by Lira Publishing Sp. z o.o, 2023
Translation © Markéta Páralová Tardy, 2024

ISBN tištěné verze 978-80-264-5314-7
ISBN e-knihy 978-80-264-5477-9 (1. zveřejnění, 2024) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-264-5478-6 (1. zveřejnění, 2024) (mobi)
ISBN e-knihy 978-80-264-5470-0 (1. zveřejnění, 2024) (ePDF)

Obsah

PROLOG	5
ČÁST PRVNÍ	11
Kapitola I. – Zásilka	13
Kapitola II. – Dýka ve Philadelphii	27
Kapitola III. – Německá snídaně	40
Kapitola IV. – Setkání s mistrem	47
Kapitola V. – Král duchů	56
Kapitola VI. – Náhodná fotografie	67
Kapitola VII. – Absolutní duch	76
Kapitola VIII. – Parsifal	88
Kapitola IX. – Afekt	97
Kapitola X. – Země dobrých lidí	109
ČÁST DRUHÁ	123
Kapitola XI. – Adagio for Strings	125
Kapitola XII. – V kruhu Gertrude Steinové	135
Kapitola XIII. – Marnotratný bratr	146
Kapitola XIV. – Zatčení	161
Kapitola XV. – Heideggerův dlouhý stín	171
Kapitola XVI. – Pod provenzálským nebem	185
Kapitola XVII. – Pád Francie	195
Kapitola XVIII. – Obklíčení	205
Kapitola XIX. – Strategie přežití	214
Kapitola XX. – Collaboration horizontale	224
ČÁST TŘETÍ	235
Kapitola XXI. – Balkánský kotel	237
Kapitola XXII. – Smrt mladého Werthera	251
Kapitola XXIII. – Cestou do pekla	264
Kapitola XXIV. – Výčitky svědomí	274
Kapitola XXV. – Fra Sorona	281
Kapitola XXVI. – Děti horšího Boha	291
Kapitola XXVII. – Hry	300
Kapitola XXVIII. – Útěk	310
Kapitola XXIX. – Život v utajení	319
Kapitola XXX. – Pomsta	334
Kapitola XXXI. – Poslední pokušení	346
EPILOG	361
SLOVNÍK	371

Prolog

NA PALUBĚ PARNÍKU ANDREA DORIA, 20. ČERVENCE 1956

Velká loď *Andrea Doria* vyplula ten den z Janova s více než patnácti sty pasažéry na palubě. Byl to ten nejnovější a nejmodernější italský parník, který bral na plavbu Atlantikem bohaté obchodníky, diplomaty, emigranty a lidi toužící po dobrodružství. V rozlehlých kajutách se nacházel luxusní nábytek a díla současného umění; kajuty pro cestující byly vybaveny telefony umožňujícími spojení s pevninou. K dispozici byly bazény, kuželná, kavárny, hospody a mnoho restaurací, kde bylo možné příjemně trávit čas a popovídat si se spolucestujícími o ničem.

Během plavby se čas zastavuje, jedni cestující se nemohou dočkat kontaktu s pevninou, jiní od sebe odhánějí minulost. Do druhé skupiny patřil německý obchodník Maximilian von Hoym, jeden z šéfů dozorčí rady firmy Volkswagen, který cestoval z Janova do New Yorku. Doprovázela ho sestra, která byla o osm let mladší, elegantní žena s vytříbeným vkusem. Jmenovala se Anabelle.

„Maximiliane, prosím, pojďme do kavárny.“

Bylo teplé odpoledne, ačkoliv od oceánu vanul lehký větřík. Maximilian na sobě měl elegantní košili ve světle modré barvě, ale přes záda si přehodil lehký svetřík, pro případ, kdyby od doširoka otevřených dveří největší kavárny na horní palubě foukalo. Anabelle měla vynikající náladu a radost, že ji bratr vzal na cestu do Ameriky. Plula tam poprvé. Bratr a sestra měli jedno pravidlo, které se snažili dodržovat

vždy, když cestovali nebo se setkávali s novými přáteli a známými: o minulosti nemluvíme – *die Vergangenheit* je uzavřenou kapitolou. Nelze z ní už nic vytahovat, vzpomínky, kontakty, zkušenosti a tím spíš už žádné pocity viny. Maximilian von Hoym a jeho sestra zajisté nečetli text Karla Jasperse¹ o německé vině, ale ne proto, že by mu neporozuměli, ale proto, že nechtěli. Pro ně tento text přivolával *die Vergangenheit*, kategorii, kterou ze svých existencí vytěsnili. Pro ně byla minulost vymazána. Přestala existovat. A oni, moderní a evropští Němci, chtěli žít bez pocitu viny.

Maximilian a Anabelle von Hoymovi se usadili v kavárně do pohodlných křesel. Číšník, italský mladík, k nim bleskově přišel. Objednali si dvě irské kávy a bohatou zásobu minerálky. Anabelle chtěla jít večer do kabaretu, přestože nemluvila italsky. V jednu chvíli si Maximilian všiml, že do kavárny vešly dvě řádové sestry. V ženských kongregacích se nevyznal, ale jeho pozornost upoutala tvář jedné z žen. Připadala mu nápadně známá. Řádové sestry se posadily o tři stolky dál a teď už si Maximilian byl jistý, že jednu z nich zná. Dělal si plané naděje, že ona se jeho směrem nepodívá, protože na záměnu místa se sestrou už bylo pozdě. Anabelle, všímavá žena, poznala, že její bratr začal být nespůj a neklidný.

„Neotáčej se,“ požádal ji.

„Stalo se něco? Vypadáš, jako bys uviděl ducha,“ řekla Anabelle, aniž by tušila, že nebyla daleko od pravdy.

„Co to vykládáš za hlouposti. Duchové neexistují.“

Měli ve zvyku hašteřit se o věty, které řekli. Měli tu hru rádi, ale tentokrát si sestra u bratra všimla neznatelné, ale pro ni přesto vníma-

1 ——— Jedná se stěžejní dílo Karla Jasperse *Die Schuldfrage* (1946) – česky: *Otázka viny* (1969, 2020)

telné, proměny. Její Maximilian nebyl ve své kůži, pod vlivem nepopsatelného dojmu se stal někým, od koho by patrně sám chtěl utéct. Anabelle si nemohla pomoci a otočila hlavu. Všimla si dvou jeptišek. Jedna z nich se rovněž podívala jejich směrem. Zdálo se jí, že pohled řádové sestry spočinul na Maximilianovi. Ale hned si uvědomila, že se ta žena dívá také na ni. Bylo jí to nepříjemné, ale ne natolik, aby z prostoru zapomnění vykresala jednu konkrétní tvář. Poslední roky Anabelle opět žila na odpovídající úrovni, bez výčitek svědomí a reflexe. Ona přece neudělala nic zlého. Nikoho se nebála. Nikomu neublížila. Při pohledu na tvář jeptišky se musela na okamžik vrátit do minulosti a vyrovnat se s pohledem na tuto tvář. Utekla od toho. Nechtěla uvěřit tomu, co viděla.

„Prosím, pojď odtud,“ zareagoval Maximilian prudce.

Nedopili kávu a vyšli z kavárny. Maximilian šel rychle, sestru zanechával za sebou. Přešli přes půlku paluby a našli si místo v baru na zádi lodi – dvě místa na vysokých židlích hned u baru byla volná. Rychle si objednal dvě dvojité skotské s ledem. Měl chuť se napít. Nejraději by vypil celou lahev a usnul opileckým spánkem. Kdyby byl sám, určitě by to udělal, ale jeho společnosti se dožadovala sestra, nemohl ji ignorovat.

„Můžeš mi říct, co se vlastně stalo?“ zeptala se Anabelle, která bratra v takovém stavu viděla poprvé.

Maximilian vypil dvojitou skotskou do dna a pokynul barmanovi, aby mu nalil další.

„Byla to ona,“ vysoukal ze sebe.

„Cože?“ A pak pochopila. „To není možné.“

„Určitě je to ona. Mám dobrou paměť na tváře, Anabelle,“ řekl Maximilian von Hoym. „Všechno souhlasí. Kromě toho hábitu.“

Anabelle cítila, že na takový rozhovor jednou dojde, že bratr začne mluvit o válce. Nikdy se neptala: co, kde a kdy. V Německu se takové otázky prostě nepokládaly.

„Ona pro mě znamená hrozbu,“ řekl nakonec, čímž sestru skutečně vyděsil.

„Co může udělat?“ vypálila Anabelle.

„Zná mě,“ řekl Maximilian a díval se jí do očí. „Ví o mně dost na to, abych skončil na americké oprátce.“

„Rozsudky se už nevykonávají,“ uklidňovala ho sestra. „Lidé chtějí zapomenout, normálně žít. Zkus to taky.“

„Dodnes to bylo možné, Anabelle.“

Měl to být velmi dlouhý večer na *Andrei Dorii*.

ČÁST PRVNÍ

KAPITOLA I

ZÁSILKA

**O DVACET LET DŘÍVE,
NEW YORK, KVĚTEN 1936**

Jaro v New Yorku dokáže být úchvatné. Zejména, když v zahradách vil vyšší vrstvy začnou kvést magnolie. Advokát Samuel Singer miloval magnolie a vždy si myslel, že rychle opadající květy zrcadlí lidský život, protože i ten měl brzy skončit.

Toho jarního dne skončil advokát práci v prostorné a výborně lokalizované kanceláři na dolním Manhattanu, když poslíček přinesl balíček adresovaný na jeho jméno. Samuel znervózněl, protože chtěl přijít včas domů k horké večeři, kterou připravovala jeho žena Elisabeth. Přesto se však rozhodl balíček otevřít. Rozerval silný karton a nahlédl dovnitř. Nacházel se tam dopis a ryba – zabalená do novin. Byla čerstvá, ale její pronikavý pach se už v místnosti usadil. Když ji Samuel spatřil, pocítil prudce zrychlený srdeční tep, neboť velmi dobře věděl, co v jazyce gangsterů znamená ryba v novinách. Třesoucí se rukou vzal dopis, který byl adresovaný jemu. Otevřel ho a přečetl, pak ho vrátil zpět do obálky. Posbíral si svoje věci a odešel. Rybu v novinách vhodil do koše před kanceláří. Vydal se domů. Celou cestu analyzoval situaci. Mohl mít jen podezření, proč zásilku, která v jazyce gangsterů znamenala jediné – varování –, dostal.

Někdo ví. Vzpomněl si na svou dceru.

Samuel Singer Jane miloval nadevše. Se starším synem, Michaellem, měl samé potíže. Neuběhl ani měsíc, aby papá nesplácel jeho dluhy v kartách nebo za služby prodejných slečinek z Bronxu. Zejména ty druhé byly pro rod ostudou, proto Samuel služebnictvu kategoricky příkazoval, aby nikdy a za žádnou cenu nevyprávěli pikantnosti, které s tím souvisely. Žil však dvojí život, ačkoliv tyto schizofrenní manýry v době prohibice nebyly ničím výjimečným. Až moc miloval rodinu, aby otevřeně hovořil o tom, kým byl v době, kdy v žádné restauraci nebylo možné legálně koupit alkohol. Prohibice vynesla na vrchol a smetla mnoho gangsterů. O takových věcech se neslušelo mluvit, a už vůbec ne o šábesu.

Doma ho čekala večere... a nenasytý Michael.

„Otče, chci, abys mi dal tisíc dolarů,“ prohlásil, jakmile otec odříkal modlitbu a všem stolovníkům nalil sklenici červeného suchého vína.

„Nemluvme o tom během šábesové večere,“ odpověděl Samuel, který se právě chystal sníst vařené vejce v soljance.

„Můj bratr by mě prodal, kdyby mohl,“ prohodila Jane.

„Papá, ať mě Jane nechá na pokoji! Mám dluhy a musím je splatit,“ řekl bez okolků Michael, o kterém všichni v rodině věděli, že trávil v kasinu v Atlantic City každý víkend.

„Ať tomu darmožroutovi otec nedává ani cent!“ Rozhořčená Jane nemohla snést, jak Michael mrhá otcovými penězi.

„Drahoušku, jak můžeš!!!“ obořila se matka, paní Elisabeth Singerová-Coulfieldová, kvůli níž se před šestadvaceti lety syn ze zbožné židovské rodiny, Samuel Singer, dopustil mezaliance. Oženil se s ní, protože ji šíleně miloval. Angličanka Elisabeth kvůli němu přešla

na židovskou víru. Vždy stála na synově straně, neboť se řídila pravidlem: maminčin syn a tatínkova dceruška.

Pro Samuela to bylo na jeden večer až příliš mnoho emocí, protože se ještě nesmířil s obsahem zásilky. Musel počkat na vhodnější okamžik, aby vyzradil největší rodinné tajemství. Domníval se, že zejména Jane má právo znát pravdu.

„Prosím vás, ne během šábesové večeře!“ Zvýšil hlas a všechny utišil. „Vytvořme alespoň zdání respektující a milující rodiny.“

Samuelova rodina patřila k finanční a intelektuální elitě New Yorku. Měli známé v rodinách spojených s Demokratickou stranou a chodili do umírněné synagogy v Brooklynu. Samuel byl vynikající advokát, vydělával velké peníze, ale zazářil během velké krize – vedl případy chudých a nebral za to ani cent. Znal se s Eleanor Rooseveltovou, vlivnou prezidentovou ženou a tato známost mu otevírala mnohé dveře. Koneckonců celá jejich rodina upřímně sdílela její názory a angažovala se ve veřejných sbírkách pro chudé (díky *New Deal* se Amerika teprve začala vzpamatovávat z velké krize) a on sám vedl několik sporů na obranu černochů, což v té době dokazovalo občanskou odvahu. Jane tak vyrůstala ve štědré, otevřené rodině vyhledávající přátelství a konexe u druhých lidí. Samuel a Elisabeth měli přátele mezi protestanty, ortodoxními Židy, katolíky, a dokonce upřímné a hluboké vztahy s lidmi nepatřícími do žádné církve nebo náboženského vyznání. Žili ve světónázorovém mainstreamu New Yorku, města emigrantů, jistého světa uvnitř Spojených států, podle některých nejhoršího a nejnádhernějšího města světa.

2 ——— *New Deal* – program hospodářských a sociálních reforem, který zavedl prezident Franklin Delano Roosevelt v letech 1933–1939, měl eliminovat důsledky velké krize

Jane dokázala prosadit svou a vždy pro to našla argumenty. Četla mnoho knih, až ji otec musel upozornit, že si vybírá nemorální romány, jako *Obraz Doriana Graye* nebo *Velký Gatsby*, které v žádném případě nebyly vhodné pro slušnou židovskou dívku z dobré, měšťanské rodiny.

„A kdo říká, dobrý a milovaný tatínku, že jsem skromná, mravná a slušná?“ zeptala se sladce dcera, která tou odpovědí svého rodiče uvedla do nezvykle trapných rozpaků.

To bylo v gymnazijních letech. Jane chodila do soukromé dívčí školy na Manhattanu a byla tam nepřehlédnutelná. Rodiče ji prozíravě zapsali do školy pod matčíným rodným příjmením, a tak všude vystupovala už jako Jane Coulfieldová. Měla nejlepší známky z latiny, angličtiny, anglické literatury, francouzštiny a filozofie. Spolužačky, sbor učitelek i vedení školy udivovala tím, že dosahovala vynikajících výsledků v plavání. Plavání milovala a byla v něm opravdu dobrá. Vyhrála pro školu mistrovství státu New York v roce 1933! Ale její sportovní aktivita se nemohla vyrovnat její vášni pro filozofii. Právě k tomuto předmětu upínala nespoutaná studentka své naděje na univerzitní studia.

„V žádném případě!“ oponoval otec, když se mu o tom poprvé zmínila. „Tvoje role je stát se židovskou manželkou! Máš být paní domu!“

„V takovém případě raději umřu, papá, protože bez literatury a filozofie, bez divadla a hudby nechci žít,“ řekla zoufalá Jane tak rozrušeným hlasem, s takovou vírou v to, co říká, že starý Samuel Singer ustoupil.

„Kde chceš studovat?“

„Na Harvardu.“

Samuel absolvoval právnickou fakultu na téže univerzitě a znal tam hodně lidí. Jane měla dostatečně dobré známky, aby si podala žádost k přijímacím zkouškám, které složila excelentně, čímž svou rodinu ohromila. Její bratr Michael vytřeštil oči a zeptal se:

„Takže Jane dostane moje peníze na nájem v Bostonu?“

„Nejenže je dostanu, ale vezmu si i tvoje podíly ve firmě, ňoumo. Papá by měl najmout soukromého detektiva, aby zjistil, jestli někde v útulku pro osamělé děti nemá nějakého vnuka. Anebo vnučku,“ dopověděla Jane sladce a jízlivě. Zasáhla Michaelovo nejcitlivější místo (opravdový gentleman by si nedovolil mít nemanželské děti a ještě k tomu v útulku).

„Nesouhlasím s takovým chováním!“ vykřikl hystericky Michael, který se považoval za důležitějšího než dotěrná Jane, věčně ponořená v knihách.

„Jane, ty si bratra stále dobíráš!“ K hádce se samozřejmě přidala i matka, která svého synáčka proti papírkově dcerušce vždy bránila.

Tak se jejich rodina hádala, setrvala v emocionálním splínu a uvolňovala se v prudkém *tête-à-tête*, kdy emoce opadly a všichni se chopili sklenky dvacetiletého bourbonu. Ty hádky Jane vyčerpávaly. Netrpělivě čekala, až konečně odjede studovat do jiného města. Otec jí zařídil podnájem u strýce, známého bostonského obchodníka s uměním, který měl kontakty v Evropě, zejména ve Francii.

V Bostonu, ve veskrze svobodném městě odmítajícím nespravedlnost, ve městě, v němž žil a tvořil Ralph Waldo Emerson, se Jane setkala s americkou filozofií na univerzitní úrovni. Na fakultě byla jedinou ženou.

V té době dělaly univerzitní kariéru na Kolumbijské univerzitě Ruth Benedictová nebo Margaret Meadová, na Yalské v matematice zazářila Grace Hopperová. Avšak na Harvardu to ženy tehdy měly těžké. První profesorkou se stala Cecilia Payneová, ale na fakultě astronomie. Jane Coulfieldová se statečně prala s dominancí mužů a sedávala v přednáškových sálech v první řadě.

„Znáte nějaké ženy filozofky?“ zeptal se jednou profesor logiky John Cackshaw.

„Jednu znám: Hypatii, ale na začátku pátého století našeho letopočtu ji utloukli muži, kteří neměli rádi ženy, které myslely samostatně, bez svolení mužů,“ odpověděla okamžitě Jane svým způsobem.

Profesor musel polknout hořkou slinu. Jane u něj nejlépe složila zkoušku z matematické logiky a Platona, kterého překládala z originálu bez pomoci slovníku.

„Umíte dobře řecky,“ všiml si profesor.

„Měla jsem dobré gymnázium v Stuyvesant.“

Jane se ponořila do četby Platona a Descarta, kterého upřímně nesnášela za komplikování jednoduchých věcí, polemizovala s Kantovým čistým rozumem a objevila, že od osmnáctého století filozofii vládnu Němci. Problém byl v tom, že neznala jejich jazyk. Zapsala si proto lektorská cvičení po šesti hodinách denně. Ve druhém ročníku už dokázala německy komunikovat, i když ne plynule, ale i to jí umožnilo pasivní čtení filozofických textů. Tehdy poznala nového lektora, který na Harvard přijel z Bamberku, z tamní vynikající univerzity známé svou filozofií a teologií.

Když se zapsala na lektorská cvičení, setkala se s člověkem, který měl změnit její život. Byl to nadmíru elegantní a dokonale oblečený

muž. Nosil obleky šité na míru. Jane dokázala bezchybně poznat oblečení ušité poutivě od mizerné laciné konfekce. Její otec měl vždy obleky šité na míru, kus za několik set dolarů. Dokonce i v době velké krize. Tento lektor je nosil také. Košile, vždy barevně sladěná. Na pravé ruce, na prostředníčku nosil zlatý pečetní prsten, zřejmě rodový, což nešlo pozornosti všímavé dívky. Jane si okamžitě pomyslela, že ten muž je neobvykle zajímavý.

Byl Němec, to už věděla, ale jméno Maximilian von Hoym jí nic neříkalo. Znělo jako každé jiné aristokratické německé jméno. Po půl roce se odvážíla a zeptala se učitele na prvenství německé filozofie.

„Odpověď je prostá,“ řekl. „Německá filozofie je nejlepší na světě.“

„Jaká sebejistota! My tomu v Americe říkáme *self-confidence* a vůbec to není pozitivní vlastnost. Ne na Harvardu.“

Maximilian von Hoym měl kolem třiceti let a skutečně pocházel z aristokratické rodiny. Na takové jednání nebyl zvyklý. V Německu, alespoň teoreticky, všichni znali své místo, ale tato mladá a překvapivě schopná Američanka projevila *self-confidence* právě vůči němu.

„Co německé filozofii vytýkáte?“

„Moje výtky se týkají tří okruhů. Zaprvé idealismu, je příliš zkostnatělý a nebere v potaz skutečnost. Ale Hegel, to je její nejmenší problém. Zadruhé sklon k ideologizaci, jehož výsledkem je Marx a to je přece německý filozof.“

„A já jsem myslel, že židovský.“

Jane jeho smeč okamžitě odehrála, ačkoliv zdůraznění původu vousatého myslitele z Erfurtu zavánělo antisemitismem.

„V Marxovi je tolik židovství jako v prvních apoštolech církve.“

Lektor o dívčině původu nic nevěděl.

„A vaše třetí výhrada?“

„Naprosté opomíjení člověka jako základního filozofického problému.“

Maximilian znal ženy dobře. V Jane uviděl prudkou koncentraci intelektuální energie, která ho lehce vyděsila. Byla neobyčejně atraktivní a vzbuzovala dojem ženy ostré jako břitva z *Modrého anděla* Marlene Dietrich, ale s mimořádnou intelektuální hloubkou. Doporučil jí některé články – přečetla je za dva dny. Čím dál častěji spolu hovořili, několikrát zašli na oběd. A vždy mluvili o knihách. V současném Německu máme největšího filozofa za posledních sto let. Tak se dozvěděla, že ve Freiburgu im Breisgau pracuje a přednáší Martin Heidegger.

Jane si později nepamatovala, kdo přišel s nápadem na stipendium v Německu jako první – jestli ona, nebo Maximilian. Nicméně po uzavření třetího roku studia mohla na základě dosažených studijních výsledků bez problémů žádat o roční filozofické stipendium, proto se to rozhodla zkusit. Děkan, profesor Harding, si ji zavolal, aby s ní o tom promluvil.

„Proč chcete jet do Německa a zrovna teď?“

„Těžko se to vysvětluje, pane profesore,“ řekla bez okolků. „Zdá se mi, že vnitřně nesouhlasím s filozofickým paradigmatem, který tady panuje.“

„Mohla byste mi to lépe ozřejmit?“

„Velice dobře si uvědomuji, že mnoho lidí by snilo o tom, aby mohli studovat na tak elitní univerzitě, jako je Harvard. A já jsem za to vděčná svému osudu. Fungují tady však dvě základní filozofická paradigmatata, se kterými nesouhlasím. Část profesorů nadále považuje

hegelovství za základ, část akademiků a doktorandů, pana profesora nevyjímaje, jsou pragmatici, což vychází z fascinace dědictvím Wiliama Jamese. Zatímco já oba tyto postoje odmítám.“

„To mi připadá přirozené,“ odvětil profesor Harding.

„Ano, ale pro mě je hlavní hodnotou pokus definitivně překonat karteziánské dědictví, čili dualismus těla i ducha, který – při vší úctě – je největším balvanem novověké filozofie, zejména té německé, kterou se zabývám. Intenzivně se učím německy, a právě pobyt v Německu by mi velice pomohl v potvrzení nebo vyvrácení mých hypotéz. Máme na Harvardu malý přístup k německé odborné literatuře. A musíte, pane profesore, uznat, že bych mohla pro ústav nějaké z nich přímo na místě, v Německu, zakoupit.“

„Na jak dlouho svůj pobyt plánujete?“ zeptal se profesor Harding.

„Nejméně na rok.“

„A uvědomujete si, co se tam děje?“

„Pokud je mi známo, tak se k moci dostal Adolf Hitler, radikální nacionalista. Avšak prosím, vezměte v úvahu, že Německo a Spojené státy udržují dobré vztahy. Nevidím důvod, proč by politika měla představovat překážku v mém bádání.“

„Dobrá,“ řekl profesor Harding. „Přesvědčila jste mě. Prosím, napište žádost, popište plán pobytu, přesný vědecký plán, zejména uveďte, jaké aspekty současné německé filozofie chcete studovat. Prosím, abyste dokumenty odevzdala v mém sekretariátu, a já informuji radu ústavu a předložím jí vaši žádost s mou podporou.“

„Děkuji, pane profesore.“

Jane byla s průběhem rozhovoru skutečně spokojená. O svém plánu vycestovat na stipendijní pobyt rodičům ještě neřekla, protože věděla, že největší překážkou může být, že nebude schválen. Zнала své

rodiče, pro něž bylo místo židovské dívky doma. Otec s jejím studiem souhlasil, ale považoval ho za podivínství. Ale Janina odhodlanost zažít velké intelektuální dobrodružství byla příliš velká, aby to teď měla vzdát.

Když odcházela, čekal před pracovním profesorem Hardinga s žádostí další adept filozofie Harvardu, Sean Patrick Flynn, který byl o několik let starší než ona. Měl na fakultě pověst vynikajícího logika a matematika a zároveň psal disertační práci z filozofické logiky. Měl zrzavé vlasy, poněkud rozcuchané, byl vysoký a štíhlý. Nosil levné sako koupené kdesi v bostonském výprodeji. I on slyšel o jediné dívce na fakultě. Jane, když odcházela od Hardinga, si svého staršího kolegy nevšimla, zato on, když viděl její vlasy, postavu a ucítil jemnou vůni parfému, ji jednoduše musel vyprovodit pohledem.

Jane uvážlivě vybrala okamžik, kdy své rodině sdělí rozhodnutí o stipendijním pobytu – pátek večer, než začne svátek šábes, který otec a matka slavili (bratr náboženstvím pohrdal), jemuž předcházela večere, kterou neměla ráda. Nepovažovala se za nevěřící, ale její vztah k náboženství byl jiný než rodičů. Nelíbila se jí strnulost judaismu, ani jeho exkluzivní postavení. Po večeri, během níž se matka s otcem neustále hašteřili a bratr předstíral, že je moudřejší, než ve skutečnosti byl, oznámila:

„Chtěla bych vám sdělit, že jsem zažádala o stipendium a pravděpodobně v létě pojedou do Německa.“

Matka se na otce bezradně podívala, ale Samuel svou dceru znal. Podvědomě tušil, že už rozhodnutí o studiu na Harvardu, za které

každý semestr draze platil, znamenalo, že se Jane vyhýbá rodinné zlaté, ale přece jenom, kleci. Byla příliš tvrdohlavá a nezávislá.

„Neříkám *ne*, ale uvědomuješ si, co se v Německu děje?“

„Otče, vím a rozumím tvé obavě,“ odpověděla. „Ale je New York, kde bojují italské a irské gangy, bezpečnější než Göttingen nebo Heidelberg?“

„Mluvím o zlých lidech v Německu,“ upřesnil ustaraně otec.

„Zlí lidé jsou taky i tady, v Americe. Jedu na rok a vrátím se. Nechtěla bych jet bez tvého svolení, ale pojedu i tak, ať mi ho dáš, nebo ne.“

„Samueli, nedovol jí to!“ vmísila se do hovoru Elisabeth poplašným tónem.

Samuel pohlédl do dceřiných očí – blankytných jako měla její matka. Jenom kaštanové vlasy prozrazovaly její horkou aškenázskou krev. Samuel si pomyslel, že Jane je paličatá a nic ji nezadrží, pokud ji nebudou brát vážně, jak si zaslouží.

„Dobře, Jane, souhlasím s rokem. Pokud budeš potřebovat peníze...,“ řekl starostlivě otec.

Ale tehdy se přidal Michael:

„Otče, nedávej jí ani cent z mých peněz.“

Jane se na bratra výhružně podívala.

„Otec by udělal líp, kdyby ti odstříhl peníze na děvky, kasina a bourbon, kterým se proléváš.“

Michael kritiku od žen nesnášel, bez ohledu na to, jestli to byla jeho sestřenice nebo sestra.

„Nebudeš se mnou takto mluvit!“

„Budu s tebou mluvit, jak chci,“ odpověděla klidně Jane.

Bratra však toho dne popadl neovladatelný vztek.

„Tati, mami, mám toho dost, nebudu poslouchat, jak mi ta coura říká, co mám dělat! A nedovolím, aby si na věno vzala moje peníze!“

„Michaeli, překročil jsi hranice,“ odpověděl ledově otec a díval se na překvapenou Jane, která ještě nikdy z bratrových úst neslyšela tak hrubá slova.

Ten však vztekle odhodil vidličku na stůl a odešel. Kouzlo večera se rozplynulo. Rodina byla pospolu, ale její vnitřní pouto, kterým byla láska Samuela a Elisabeth, na konflikty propukající mezi sourozenci někdy nestačila. Rodiče je nezvládali. Elisabeth šla okamžitě za synem, Jane a Samuel zůstali sami. On vstal a nalil si pořádný drink.

„Nevěděla jsem, že o šábesu piješ bourbon.“

„Piju, Jane, když musím. A teď nastal okamžik, kdy bys měla poznat pravdu. Je dobře, že ses rozhodla vycestovat do Evropy.“

„Tvoje otevřenost k mé cestě je mi opravdu záhadou,“ odpověděla Jane, která se po Michaelově útoku rychle uklidnila.

„Nemusíš být jízlivá. Prosím, abys mě vyslechla až do konce. Jak víš, jsem advokát a za ty roky jsem si v New Yorku udělal jméno. Avšak v minulosti jsem měl různé klienty. Taková byla doba.“

„O čem to mluvíš, tati?“ Podívala se Jane.

„O letech prohibice. Od roku 1919 se v této zemi děly hrozné věci a já jsem si v té situaci musel nějak najít své místo. Jedním z mých klientů byl Arnold Rothstein, velmi vlivný... a velice nebezpečný podnikatel v New Yorku.“

„Nejspíš jsi chtěl říct gangster.“

„Může být. Poznal jsem ho v roce 1910, když si na Manhattanu otevřel první kasino. Tehdy se se mnou a naší rodinou sblížil. Byl to velmi schopný muž, který se v New Yorku snažil vybudovat něco na způsob obchodního syndikátu v obchodování s alkoholem přiváženým

z Evropy a Kanady. Po několika letech jsem zjistil, že Arnold a Elisabeth měli v patnáctém roce poměr. Bylo to během války, kdy jsem se plně věnoval jeho záležitostem. Zastupoval jsem ho v roce zavedení prohibice ve známém případě podplácení baseballových hráčů z Chicago White Sox z roku 1919. Proces skončil jeho zproštěním viny. Tehdy se Elisabeth přiznala. Románek skončil, ale jeho ovoce zůstalo. Dítě.“

Jane vnímala, že něco není v pořádku. Samuel s láskou pohlédl na dívku, která nebyla jeho dcerou.

„Jsi jeho dcera, Jane. Elisabeth chtěla tajně přerušit těhotenství, ale já jsem jí to vymluvil. Vždy jsem si myslel, že dítě je v takové situaci nevinné. Souhlasil jsem vychovat tě jako vlastní dceru, proti čemuž Arnold nic nenamítal. Byl zaujatý pašováním alkoholu z Kanady a budováním finančního impéria. Zato ti zanechal značný majetek. Uložil peníze na tvé jméno a příjmení v bance JP Morgan.“

Jane to vyrazilo dech.

„Tati, proč mi to říkáš? To mě zraňuje...“

„Proto.“

Advokát přešel ke skříni a otevřel ji malým klíčem. Vytáhl z ní obálku adresovanou jemu. „Poslíček ji přinesl před polednem,“ šeptal, jakoby se obával, že ho někdo v jeho vlastním domě odposlouchává.

„Před několika týdny mi někdo do kanceláře zaslal rybu, což v jazyku italské mafie znamená předzvěst rychlého a neodvolatelného vykonání trestu smrti. A dnes jsem dostal toto.“

„Přečti to.“

Jane vzala obálku a vytáhla z ní list ručního papíru. Začala číst.

ADVOKÁTÍKU, VÍME, ŽE RATOLEST A. R. VYROSTLA
U TEBE. DÁVEJ POZOR, ABY SE JÍ NĚCO NESTALO. PŘÁTELÉ.

„Co to znamená?“

„To je varování nepřátel Arnolda Rothsteina, tvého biologického otce, že jsou schopni ti ublížit, i když jsi jim nic neudělala. Nemáš s jejich obchody nic společného.“

„Ale ty jsi měl, tati,“ řekla smutně Jane.

„Ano,“ opáčil hořce Samuel Singer a vypil sklenku, do níž si dolil whiskey do dna. „Staré hříchy vrhají dlouhé stíny, ale já tě až příliš miluji, abych jim dovolil ti ublížit. Jak je vidět, Arnold Rothstein měl hodně nepřátel. Byl to vášnivý hazardér. Hrával poker o vysoké částky. Jednou prohrál tři sta tisíc dolarů, ale usoudil, že to bylo domluvené, proto tu částku nezaplatil. Byl vynikající analytik. Nikdo nepodplácel prokurátory, soudce a senátory, jako on. V listopadu 1928 byl postřelen v hotelu Central Park. Zemřel o dva dny později. Myslel jsem, že jsi v bezpečí, ale oni se o tobě přesto dozvěděli. Nevím jak, ale dnešní scéna, kterou Michael udělal, mě vedla k zamyšlení. Zašlo to příliš daleko. Musíš odjet do Německa, čím dříve, tím lépe. Arnoldovy peníze ti poskytnou několik let života na slušné úrovni, pokud budeš žít skromně, tak možná i déle. Budeš nezávislá a v bezpečí. Samozřejmě že můžu peníze převést do Evropy na uvedený účet, ale potrvá to několik týdnů.“

Jane si připadala, jako kdyby se jí jeden z největších mrakodrapů Manhattanu zřítíl na hlavu. Schovala si tvář do dlaní. Tiše plakala. Samuel k ní přistoupil a políbil ji na temeno hlavy.

„Omlouvám se, promiň mi to,“ zašeptal.

Po chvíli se uklidnila.

„Proč ke mně máma byla po všechny ty roky tak chladná?“

„Arnold je pro nás uzavřená minulost. Nevyčítej to mámě. Ona tě miluje stejně jako já.“

Přivinul si ji. Plakali spolu ještě dlouho. Pokud je totiž mezi lidmi opravdová láska, žádná pravda ji nemůže zničit.

KAPITOLA II

DÝKA VE PHILADELPHII

KVĚTEN 1936, BOSTON

Nazítří se Jane vrátila do Massachusetts, do Bostonu. Byla stále otřesena tím, co si od Samuela vyslechla. Nedokázala pochopit, že by mohla mít něco společného s gangsterem. Své pocity se snažila maskovat. Když ji na katedře filozofie potkal profesor Harding, ujistil ji, že stipendium se už vyřizuje. Její žádost získala velmi vysoké hodnocení. Když odešel do knihovny, zpoza rohu vykuknul starší kolega z katedry, Sean Patrick Flynn.

„Slyšel jsem, že se chystáš do Německa na stipendium.“

Podívala se na něho bez známky nadšení. Viděla ho už několikrát předtím, možná se jí snažil nadbíhat. Neúspěšně.

„Vidím, že klepy se na této fakultě šíří rychle, téměř tak dobře jako v Brooklynu,“ řekla a tlumila bouři ve svém srdci.

„To nejsou klepy. Tvoje žádost o stipendium není tajemství, ale informace,“ poznamenal Flynn. „Především gratuluji k odvaze, protože ne každá dívka by se vypravila na stipendium do Evropy sama.“

„Blahosklonnost nemám ráda,“ opáčila Jane okamžitě.

„To jsem neměl na mysli.“

„Ale znělo to tak.“

„Necháš se pozvat na oběd?“

„V Americe něco takového jako oběd zdarma neexistuje,“ odrazila ho okamžitě. „Kromě toho to vypadalo, jako bys mě, Flynn, chtěl pozvat do postele.“

Sean se zasmál. O to mu nešlo. Měl jiné plány.

„Lhal bych, kdybych řekl, že se mi nelíbíš, ale ten oběd by byl skutečně jen profesionální. Vysvětlím ti, o co se jedná.“

Po přednášce z řecké filozofie odjeli jeho autem do Bostonu. Sean Jane pozval do Union Oyster House, nejstarší restaurace ve Spojených státech, která přestála dějinné bouře, včetně té poslední, světové krize. Objednali si ústřice vařené ve víně a lahev chardonnay. Jane měla chuť na silnější alkohol.

„Proč tě zajímá moje stipendium?“

„Poslyš, jsi nejlepší v ročníku...“

„Nepotřebuji poslouchat pochlebování,“ přerušila ho.

„Ale je to pravda a domnívám se, že moc dobře víš, jak dobrá jsi. Já se věnuji matematické logice a, samozřejmě, mám taky svoje cíle, ale říkal jsem si, že bys možná mohla zkusit ještě něco.“

„Co máš na mysli?“

„Slyšela jsi o Federálním úřadu pro vyšetřování?“

Jane oněměla. Něco takového nečekala.

„Ano, slyšela jsem. Chceš mě naverbovat?“

Sean se usmál. Snědl ústřici v hořčičné omáčce.

„A kdyby ano? Byl by to velký zločin? Před rokem, když jsem se službou začínal, se na německé velvyslanectví dostávalo mnoho dopisů od našich občanů s přáním smrti pro Adolfa Hitlera, jejich nově zvoleného kancléře. Chci, abys věděla, že ho považuji za maniaka, ale ta záležitost by kanceláři pomohla zahájit invigilaci krajně pravicových buněk.“

„Máš na mysli Ku-klux-klan?“

„Ty blázný v kapucích taky, ale divila by ses, kdo stojí za financováním nacistů u nás v Americe.“

„Henry Ford se s tím netají,“ poznamenala Jane.

„Tak tedy,“ pokračoval Sean. „Napadlo mě, že tvoje stipendium v Německu je ideální příležitost k zjištění, jaké jsou vazby nacistů s našimi bankéři, politiky a vlivnými lidmi.“

„Mám se stát agentkou FBI?“

„A proč ne? Musíš složit zkoušku z logiky, matematiky a ze současného dění, absolvovat pohovor. Zmíním se o tobě a myslím, že to bude jenom formalita. Přesto prosím, abys všechno zachovala v tajnosti. I před nejbližšími. Zkouška se bude konat v hlavním sídle úřadu. Pokud uděláš písemný test, druhý den tě pozvou na ústní pohovor.“

„Kde budu moct zůstat na noc?“

„V hotelu pro zaměstnance FBI, v jeho zázemí,“ odpověděl Sean. Jane upila vína. Souhlasila.

„A co za to chceš?“

Sean Patrick Flynn se usmál.

„Víš, co bych chtěl, ale vidím, že momentálně u tebe nemám žádnou šanci.“

Usmáli se na sebe – oba věděli, co od života chtějí.

Jane setrvala v trvalém kontaktu se Samuelem Singerem, ale o Flynnově nabídce mu neřekla. O tři týdny později odjela vlakem do Washingtonu a přímo z nádraží ji taxík odvezl do sídla FBI v Pennsylvania Avenue. Písemného testu trvajícího dvě hodiny se účastnilo přes sto uchazečů, včetně jedné ženy – Jane. Výsledky byly oznámeny po

dvou hodinách. Po celou tu dobu se Jane k smrti nudila. Vypila v bufetu ve foyer budovy kávu. To čekání na výsledky ji přivádělo k šílenství. Byla netrpělivá a špatně tu situaci snášela.

Avšak, k jejímu překvapení, se v testu z matematiky a logiky umístila na třetím místě a ještě ten den večer byla pozvána k pohovoru. Mladý agent v bezvadném obleku (J. Edgar Hoover kladl obzvláštní důkaz na vystupování agentů) ji uvedl do místnosti ve čtvrtém patře. Za mohutným stolem seděli čtyři muži, včetně Seana Patricka Flynna. Její pozornost upoutal muž, něco přes třicet let, ve vynikajícím obleku a s leskem brilantiny ve vlasech. Ve vzduchu se vznášela vůně kolínské a tabáku. Jane se cítila nesvá, zvláště když pohled čtyř mužů spočinul na ní, jako by byla jakési prapodivné stvoření. Pouze přítomnost Flynna, jehož znala z katedry filozofie, způsobila, že okamžitě nevyšla ven, aniž by jí položili jedinou otázku.

„Nespletla jste se?“ Zeptal se muž v drahém obleku.

Jane ho hned poznala, vídala jeho tvář na fotografiích v novinách. Byl to sám J. Edgar Hoover, zakladatel agentury a ředitel FBI.

„Ne, nespletla jsem se. Nečekal jste ženu?“ V jedné knize si přečetla, že v takovýchto situacích je dobré odpovědět na otázku otázkou a tím tazatele zaskočit.

„Musím přiznat, že jste první žena, která prošla písemným testem.“

„To mě těší.“

„Nevím, jestli vás to bude těšit, až dokončíme pohovor,“ řekl Hoover velmi rázným tónem.

„Risknu to, že vám nebudu po chuti.“

Kostky byly vrženy.

„Jak byste charakterizovala zřízení Výmarské republiky a jak jde dohromady s naší politikou?“

Hoover byl jedním z těch, kteří jí položili otázku týkající se politiky a očekávali, že se ve své odpovědi jako kandidátka na práci v agentuře zdiskredituje, přestože se v žádném případě neměla zabývat mezinárodními záležitostmi, ale... Pokud by se mezinárodní záležitosti dotkly americké politiky, pak ano. V případě nacistů měl svázané ruce, protože mnoho amerických občanů zaslalo německému konzulátu v New Yorku výhrůžky na adresu nového německého kancléře, což pak zase znamenalo úkol pro FBI. Hoover tak hledal někoho, kdo pronikne do prostředí německých finančních potentátů, aristokracie, nebo dokonce nacistické strany, a přesně mu pak sdělí, jestli existují (a jakého druhu) vazby těchto elit s americkým kapitálem. Hoover rád věděl hodně a o všech. Údajně každý americký politik, prezidenty nevyjímaje, měl v jeho sejfu složku s materiály, které by jeho obraz na veřejnosti kompromitovaly. Něco jiného bylo, že tyto materiály nevyužíval. Ze své pozice očekával, že Jane utrpí porážku, která by mu jistě udělala velkou radost. Ale Sean Patrick Flynn, který Jane dobře znal, věděl, že takové vypjaté situace jsou pro ni vysněnou příležitostí blýsknout se.

Jane se zhluboka nadechla a začala hovořit. Začala Keynesovou tezí z roku 1919, z knihy *Ekonomické důsledky míru*³, že uvalení válečných reparací, které Německo nemůže splácet, jenom posílí jeho ukřivďenost a touhu po odplatě, což mohou využít různé extremistické skupiny. Zmínila se o pučích v německé politice ve dvacátých letech a o nestabilní politické situaci. Oslnila, když řekla, že kdyby se Hitler

3 ——— Keynes, John Maynard: *Ekonomické důsledky míru*. Praha 2004.
(Originální název: *The Economic Consequences of the Peace*)

po neúspěšném pivním puči v Mnichově střelil do hlavy, dneska bychom neměli problémy. Jeho politiku popsala jako šovinistickou a nacionalistickou, ale poznamenala, že v Německu nebyla a nemůže to hodnotit, když neprovedla vlastní výzkum na místě. Slabinu Výmarské republiky charakterizovala srovnáním krizí v roce 1923 a 1933. Podle Jane demokracii v roce 1923 zachránily americké půjčky, čili Dawesův plán, ale o deset let později bylo Německo ponecháno na holičkách. Jak ve svém výkladu pokračovala, Sean Patrick Flynn sledoval měnící se výraz Hooverovy tváře, od počáteční jízlivosti přes úžas až po závěrečný obdiv.

Jane domluvila.

„Jak jsem dopadla?“

„Kdyby všechny kandidátky v této zemi hovořily jako vy, tak by ve Spojených státech vládly ženy,“ prohlásil rovnou J. Edgar Hoover. „Dostanete tu práci. Jste pro mě největším překvapením tohoto roku. Podrobnosti vaší mise v Německu vám sdělí agent Flynn.“

Maximilian von Hoym byl se svým pobytem ve Spojených státech velmi spokojen. Na Harvardské univerzitě vyučoval déle než rok německý jazyk jako lektor, ale skutečný důvod jeho pobytu v Americe byl jiný. Neuvědomoval si, do jakých vod Jane, která se mu zalíbila jako žena, vstoupila. Jeho záměry vůči ní ještě nevykrytalizovaly. Ten den vyšel ze svého bytu v areálu univerzitního kampusu (měl přidělený služební byt) a vydal se autobusem na bostonské hlavní nádraží, odkud jel rychlíkem do Philadelphie. Od určité doby byl objektem zájmu FBI a táhl za sebou stín v podobě Seana Patricka Flynnna, který

nastoupil do téhož vlaku a z diskrétní vzdálenosti německého učitele sledoval.

Ve Philadelphii se von Hoym, aniž by se nějak usilovně skrýval, posadil do kavárny nedaleko City Hall. Flynn navštívil květinářství na druhé straně ulice. Konečně si k Němci přisedl muž, jehož FBI také delší dobu sledovala. Byl to Fritz Julius Kuhn, nacistický aktivista v Americe a šéf German-American Bund, hlavní organizace sdružující Američany německého původu, která propagovala krajní šovinismus a antisemitismus v Německu. FBI tuto skupinu podezírala ze shromažďování financí od soukromých amerických dárců ve prospěch nacistické vlády. Protože německá vláda nepožádala o příslušné povolení, v reakci na tato jednání se FBI rozhodla jednat.

Kuhn, mohutný muž, oděn do hnědého obleku ze skotské vlny, usedl vedle von Hoyma. Jejich hovor Flynn na tu vzdálenost samozřejmě neslyšel.

„Zpozdil jste se, *Herr Kuhne*. Němec by měl být dochvilný,“ poznamenal von Hoym na uvítanou.

„Moc se omlouvám, hrabě,“ odpověděl blahosklonně Kuhn. „Americké autobusy se občas opoždují.“

„Moje mise v Americe končí. Vracím se do vlasti.“

„Máte štěstí.“

„Pane Kuhne, vaše práce tady v Americe má pro Říši obrovský význam. Víte, kolik reformy zaváděné *Führerem* stojí.“

„Vím,“ odpověděl hrdě Kuhn. Vytáhnul z vnitřní kapsy obleku silnou obálku a podal ji pod stolem von Hoymovi. Ten si ji vzal a schoval ji uvnitř svého saka. „Třicet tisíc zelených. To jsou příspěvky za poslední tři měsíce. Na obnovu Říše.“

„Dobře,“ přítakal von Hoym. „Další peníze, prosím, dopravte přímo na konzulát v New Yorku. Dostanete instrukce.“

Von Hoym dopil espresso a vyšel z kavárny. Sean Patrick Flynn na protější straně ho viděl velmi zřetelně. Podařilo se mu z květinářství pořídit fotografii přesně v okamžiku, kdy Kuhn von Hoymovi podával objemnou obálku. Teď už měl důkaz, že Němci získávají v USA nelegálně peníze. To znamenalo, že čím dál citelněji pociťovali důsledky izolace. Velcí hráči na newyorské a londýnské burze neprojevovali zájem o německé státní dluhopisy, proto se Říše nemohla bez zadlužování spoléhat na nové zdroje na uhrazení rostoucích nákladů Hitlerovy politiky. Von Hoym byl německým agentem, který pro Říši získával cizí měnu.

Když šel na setkání s německým aktivistou v USA, všiml si, že je sledovaný. To ho maximálně podráždilo. Němec neměl o Američanech příliš dobré mínění, jak o jejich policii, tak i o dalších službách. Nechtěl, aby ho při přebírání peněz kdokoliv uviděl, protože to přece bylo ponižující, ale nutné kvůli nedostatku valut v zemi. Záměrně změnil trasu, aby se o přítomnosti tajného ujistil. Během rozhovoru s Kuhnem se německý učitel dvakrát podíval oknem kavárny a všiml si muže v květinářství, který působil dojmem, že o sledování hovoru nejeví zájem. Po chvíli ho von Hoym poznal. Byl to jeho student Sean Patrick Flynn. Nemohla to být náhoda. Proč by se měl doktorand z Harvardu zdržovat ve stejnou dobu a na stejném místě jako on? Od té doby, co štábu německého *Reichswehru* šéfoval generál von Seeckt, tedy od druhé poloviny dvacátých let, byl von Hoym důstojníkem této formace a na šéfovu žádost přešel k rozvědce. Byl to výborně vycvičený voják, který v zahraničí dočasně vykonával jinou práci.

Němci během trvání Výmarské republiky nepřestali snít o *Weltpolitik*⁴, proto v roce 1922 podepsali tajnou smlouvu s Ruskem v Rapallo a tajně na jeho území cvičili své vojáky. Von Hoym tímto výcvikem také prošel. Byl to nebezpečný muž, o čemž nemohl Sean Patrick Flynn vědět.

Von Hoym znal Philadelphii poměrně dobře, stýkal se v tomto městě s Kuhnem pravidelně. Záměrně si vybral slepou uličku nedaleko Italian Market, jednoho z nejznámějších míst. Jsou tam restaurace, bary, mnoho lidí a... temná zákoutí. Přikrčil se v jednom z nich. K pravé noze měl náplastí přilepenou vystřelovací čepel. Takovéto umístění zbraně bylo navrženo na jednom cvičení agentů, které von Hoym absolvoval v Rusku v roce 1925. Vytáhl nuž a v klidu čekal.

Sean Patrick Flynn netušil, že německý lektor na Harvardu je vrahem vycvičeným německou rozvědkou. Samozřejmě měl určité podezření, zejména po dnešním setkání něco takového jistě neočekával. Objekt sledování zmizel. Flynn se na okamžik zastavil, aby se v pouličním ruchu v den trhu zorientoval, kam se Němec vytratil. Když se ujistil o směru jeho kroků, vydal se do zákoutí. Kromě fotoaparátu u sebe měl taky zbraň, ale nestačil ji vytáhnout...

Němcův útok byl bleskový. Von Hoym přitlačil překvapeného Flynnna plnou vahou ke zdi. Zakrýval je strom a popelnice jedné italské restaurace.

„Proč za mnou chodíš?“ zeptal se von Hoym anglicky.

„Hned... vysvětlím...“ snažil se Sean Patrick hrát o čas.

„Nelíbí se mi, že za mnou lezeš,“ zavrčel Němec. Levou rukou zjistil, co má Flynn v náprsní kapse svého saka. Revolver a fotoaparát. „Rád fotíš Philadelphii?“

„Je to moje vášeň.“ Vyslovil Flynn poslední větu ve svém životě.

V Němcově ruce se zaleskl vystřelovací nůž. Von Hoym věděl, jak věst smrtelnou ránu. Ostří zajelo pod žebra a dotklo se srdce. Sean Patrick Flynn tiše vyjekl a z úst mu vytryskla krev. Po chvíli už nežil.

Von Hoym jeho tělo uložil mezi popelnice. Vzal fotoaparát a upravil si oblek, urovnal si košili a zkontroloval, jestli na ní není Flynnova krev. Schoval nůž zpátky na své místo. Jakoby nic opustil temné zákoutí a zamířil k železniční stanici v 30th Street. Věšel do majestátní budovy se šesti sloupy postavenými po vzoru řeckých sloupořadí. V pokladně si koupil jízdenku do Bostonu. Dojel tam o tři hodiny později.

Před odjezdem Jane upadla do kolotoče příprav. Velice se těšila, ale kdesi v hloubi srdce cítila neklid. Nikdy předtím nejela tak daleko, aby za sebou zanechala domov, přátele a milujícího otčima (a vlastně jediného a milovaného otce). Elisabeth byla jako matka odtazitá a chladná, přesto ji dcera měla ráda. Jenom Michael byl nesnesitelný. Věčně uražený, podnapilý, nespokojený a žárlivý na její vědeckou kariéru a úspěch – koneckonců byla první ženou na katedře filozofie Harvardské univerzity.

„Nestarej se, papá,“ říkala rozrušená Jane otci. „Za rok se přece vrátím a ty s mámou mě můžete navštívit. Lodě z New Yorku vyplouvají každý týden.“

„Samozřejmě, dcerunko.“

Kromě vyřízení formalit na univerzitě byla Jane zaneprázdněna mnoha drobnostmi, zejména co si s sebou do Evropy vzít, ale Samuel

dal jasně najevo, že peníze po Rothsteinovi jí dají volnost ve výběru libovolných šatů u nejlepších evropských krejčích. Samozřejmě se s ní rodiče přijeli rozloučit, protože Jane z New Yorku vyplouvala na palubě německého parníku *Bremen*. Neobešlo se to bez slz, objímání a srdečných přání. Ale dívka toužící po dobrodružství chtěla mít loučení co nejrychleji za sebou.

ZAČÁTEK ČERVNA 1936, NA PALUBĚ PARNÍKU BREMEN, NĚKDE V ATLANTSKÉM OCEÁNU

Jane se cítila osaměle. Teoreticky věděla, že Atlantik je rozsáhlý, ale teprve poznání prázdnoty oceánu v ní vyvolalo melancholickou náladu. Voda byla klidná, s mírnými vlnami. Prošla se po palubě, déle postála na zádi. Pozorovala rozvířenou bílou vodu nelítostně rozrážanou šrouby parníku. *Bremen* měl dvě stě třiaosmdesát metrů na délku a plul rychlostí sedmadvacet uzlů.

Najednou ji někdo oslovil:

„Jste poprvé na moři, *Fräulein* Coulfield?“

Otočila se a poznala Maximiliana von Hoyma.

„To jste vy! Vlastně kromě vyjíždky na jachtě otcových známých v Tampa Bay na Floridě, kdy jsem byla ještě malá holčička, je to moje první setkání s oceánem.“

Von Hoym jí navrhl, aby se prošli.

„Bojíte se oceánu?“

Jane si pomyslela, že von Hoym je patrně romantik. To ho však neznala. Byl to pouhý první dojem.

„Dojem velikosti a nedozírnosti je mimořádný,“ odpověděla.

„To je jenom subjektivní pocit.“

„Subjektivita je od Kantovy doby základem každého úsudku.“

„Prosím, dejte tedy na můj objektivní úsudek. Šíleně fouká. Pojďme si dát kapku něčeho ostřejšího.“

Bremen nabízel všechny vymoženosti známé z jiných zaoceánských lodí té doby, jako *France*, *Normandie* nebo *Queen Mary*. Vešli do elegantní restaurace první třídy, kde se Jane přesvědčila, že veškeré servírované pokrmy jsou německé. Objednali si lahev lehkého rýnského vína, kávu a mušle připravované na stejném víně – vynikající.

„Jsem rád, že jedete do Německa.“

„Prosím, říkej mi Jane,“ navrhl.

Maximilian se lehce usmál.

„Je to pro mě čest, Jane. Německo se velice mění. Díky jednomu muži.“

„V Americe má Hitler špatnou pověst,“ řekla a natáhla se pro víno.

Jane se o svých dvou příjmeních, ani o svém původu nezmiňovala. Cestovní pas, který ji FBI poskytla, uváděl pouze anglickou část příjmení.

„Nepopírám, že americký tisk *Führera* vidí svým způsobem. Ale ty budeš mít příležitost vidět skutečné Německo.“

„Co to je skutečné Německo? Z profesního hlediska nevěřím jevům, které jiní označují za pravdivé.“

Maximilian pochopil, že na Jane slogany, které jsou možná tak dobré pro stranická setkání v Sasku nebo Mnichově, nezapůsobí.

„Uvidíš sama. Chtěl bych tě představit na univerzitě v Heidelbergu a také mé rodině v našem sídle.“

Jane poznala, že Maximilian jen na okamžik zanechal vychvalování Hitlerova Německa. Perspektiva pozvání německého aristokrata do jeho sídla byla velice lákavá.

„Snažíte se mi dělat návrhy, pane doktore von Hoym?“

Maximilian se usmál. Uznala, že v sobě „něco“ má.

„Samozřejmě, nebyl bych to já, kdybych se nepokusil a nenarazil na odmítnutí.“

„A nebyla bych to já, kdybych souhlasila ukvapeně.“

Maximilian se napil vína.

„Překvapuješ mě, Jane. Nejsi typická americká dívka, která žije jako slepice na farmě, ani americká panička. Vidím v tobě nezávislost. To muže přitahuje.“

„To je pochlebování v intelektuálním stylu.“

„Ale je to pravda!“ hájil se Maximilian von Hoym. „Neříkal bych to, kdyby to tak nebylo, protože ty bys faleš poznala.“

Ten argument se jí zalíbil. Rozhodla se, že si ho zapamatuje.

„Prosím, vyprávějte mi o své rodině.“ Změnila rychle téma.

„Pocházím z pruské šlechtické rodiny. Náš majetek se nacházel na území patřící Friedrice, sestře krále Friedricha II., nedaleko Bayreuthu. Další část leží v Pomořansku. Nejsme moc bohatí, ale máme své postavení, když to tak řeknu. Bojovali jsme za Prusko ve slezských válkách, v sedmileté válce, pak proti Napoleonovi, s Francií v roce 1870 a taky během velké války.“

„Vy jste taky bojoval?“

„Ne, byl jsem moc mladý. V poslední válce se Spojené státy a Německo nakonec postavily proti sobě.“

Bedlivě se na Jane zadívala a ona to zachytila.

„Doufejme, že to byla poslední válka. A důkaz snad najdu v Německu.“

KAPITOLA III

NĚMECKÁ SNÍDANĚ

**FREIBURG IM BREISGAU,
POLOVINA ČERVNA 1936**

Toho červnového dne na tamní katedře vešel do kabinetu asistent profesora Heideggera, doktor Schmidt.

„Jak se daří, drahý Schmidte?“

„Mám vás, pane profesore, laskavě informovat, že na naši univerzitu přijel nový badatel ze Spojených států. Zabývá se německou filozofií.“

„Z Ameriky?“ Zopakoval tázavě Heidegger, jako kdyby nevěřil vlastním uším.

„Ano, z Harvardské univerzity.“

„Hrozné místo,“ poznamenal nelibě Heidegger. „Harvard je hlavní semeniště takzvaného amerického pragmatismu, mimořádně pitomé, egoistické a společensky škodlivé filozofie.“

„Ale ten badatel je odborníkem na recepci Platonových myšlenek v německé filozofii po Kantovi,“ sdělil věcně Schmidt. „Cituji to z její badatelské zprávy, která došla před dvěma týdny poštou z Ameriky.“

Heidegger se zkoumavě zahleděl na svého asistenta.

„Proč jsi užil ženskou formu ve vztahu k tomu americkému filozofovi?“

„Protože tím filozofem je žena. Jmenuje se Jane Coulfild.“

Heidegger zakašlal.

„Žena? Ze Spojených států? Zabývá se německou filozofií?“ Opa-
koval, jako kdyby chtěl informace dosadit do vlastní skutečnosti.

„V podstatě. Ano,“ přitakal Schmidt.

„Budu se s ní muset setkat, protože ministr zahraničních věcí, von
Neurath, by mi vyčítal, kdybych nesouhlasil. Naše vláda potřebuje
americké půjčky...“ Profesor nahlas vysvětloval, proč bude setkání
velkého Martina Heideggera s neznámou Američankou nevyhnutelné.

„Určitě by se to tak stalo, pane profesore.“

„Dobře, domluv mi s ní na pátek schůzku. V devět dopoledne.“

„Ano.“

Heidegger zůstal sám s tou nepříjemnou myšlenkou. Považoval
americkou filozofii, zejména tu pragmatickou, za stejné zlo, jako so-
větský marxismus. Jako kdyby Karel Marx nebyl německým filozo-
fem! A teď toto... Američanka se setká s autorem díla *Bytí a čas*! Urči-
tě je hloupá.

Nějak to přežiji, pomyslel si velký filozof a uvědomil si, že do pátku
mu zbývají pouze dva dny.

Jane do Hamburku doplula dříve, než očekávala. Tady se s von Hoy-
mem na čas rozloučila. Slíbil, že ji vezme do Freiburgu, do svého zám-
ku, hned, jakmile si Jane vyřídí formality na univerzitě. Avšak cesta ze
severu Německa na jih trvala téměř dva dny. Z Hamburku jela vlakem
do Hannoveru, odtud po dvouhodinovém čekání pokračovala do
Stuttgartu. Tam se rozhodla přenocovat v hotelu a nazítří cestovat na
jihozápad Německa. Do Freiburgu přijela z hlavního města Württem-
berska. Už v New Yorku se rozhodla, že si s sebou nebude brát velká

zavazadla. Vzala si pouze oblečení na několik dní. Od Samuela dostala hotovost. Hodně hotovosti.

V žádosti, kterou podala na Harvardu, si mohla, po doporučení německé strany, vybrat vhodný pokoj k pronájmu z několika doporučených freiburskou univerzitou. Vzhledem k tomu, že dívky na této univerzitě studovaly málokdy, jejich počet nikdy nebyl vyšší než pár procent, a to zejména na učitelských oborech, vysoká škola nabízela skromný seznam vhodných bytů pro mladé studentky. Tam se mohly cítit bezpečně a zůstat pod dohledem strážců „německé, národněsocialistické morálky“. Jane se dostala k vdově Gretě Auschenwaldové, která bydlela v patře činžovního domu situovaného poblíž nádherné freiburské katedrály. Adresu našla bez obtíží, ale dostat do patra po dvou dnech cestování zavazadla, bylo pro ni těžké.

„*Fräulein* jde za matkou? Na byt?“ zeptal se mladík v uniformě Hitlerjugend.

Jane si pomalu začínala zvykat, že v Německu všichni, nebo téměř všichni, nosili předpisovou uniformu. Nošení uniforem u mužů si však spojovala s něčím jiným, nejen s deklarovanou příslušností k militarismu. V případě neznámého mladíka se jednalo o jeho životní styl. Tak to vnímala.

„Ano, k paní Auschenwaldové.“

„Promiňte, nepředstavil jsem se. Peter. Jsem její syn.“

Mladík klepl podpatky jako při ranní rozcvičce a pak otevřel mohutné dveře domu. Poté vzal obě zavazadla, aby je Jane nemusela sama vláčet nahoru. Zavedl ji do bytu. Paní Auschenwaldová obývala celé patro domu, což znamenalo, že měla k dispozici pohodlný pětipokojový byt. Syn představil matku, drobnou, šedesátiletou ženu, upravenou a jednoduše oblečenou.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Američanka.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.